

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Çanakkale'de, Kazdağları bölgesinde yer alan Kirazlı Altın-Gümüş Madeni sahası, 2019 yılından bu yana kamuoyunun yakından takip ettiği, binlerce yurttaşın çevre hakkı temelinde itiraz ettiği bir projedir. Saha, bölgenin su havzaları, ormanları ve tarım alanları bakımından taşıdığı hassasiyet nedeniyle defalarca yargı denetimine konu olmuştur.

Sahada ÇED taahhütlerine aykırı faaliyetlerin sürdürüldüğü iddiasıyla, bir yurttaş tarafından Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne başvuru yapılmış; hukuka aykırı faaliyetlerin derhal sonlandırılması talep edilmiştir. Ancak bu başvuruya idare tarafından yanıt verilmemiş, konu bunun üzerine yargıya taşınmak zorunda kalınmıştır.

Çanakkale 2. İdare Mahkemesi, açılan davada dava konusu işlemi açıkça hukuka aykırı bulmuş; mevcut durumun devamı hâlinde çevre ve insan sağlığı bakımından telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceğini tespit ederek yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir. Kararın ardından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Çanakkale Valiliği tarafından yapılan itirazlar da mahkemece reddedilmiştir.

Bu durumda iki ayrı ve ağır sorun bulunmaktadır. Birincisi, çevre mevzuatının uygulanmasını denetlemekle yükümlü olan idarenin, kendisine yapılan başvuruya rağmen harekete geçmemesi ve denetim görevini yerine getirmemesidir. İkincisi, kamu yararını gözetmekle yükümlü idarenin, yurttaşların çevre hakkını koruyan bir yargı kararına karşı şirket lehine sonuç doğuracak biçimde itiraz yoluna başvurmuş olmasıdır.

Anayasa'nın 56. maddesi, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamayı temel bir hak olarak tanımlamakta ve çevrenin korunmasını Devlete ödev olarak yüklemektedir. Anayasa'nın 138.

maddesinin son fıkrası ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi uyarınca idare, yargı kararlarını gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde uygulamak zorundadır. Bu yükümlülük takdire bağlı değildir.

Kararın kâğıt üzerinde kalmaması, sahadaki faaliyetlerin fiilen durdurulup durdurulmadığının denetlenmesi ve sorumluluğunu yerine getirmeyenler hakkında işlem yapılması kamu vicdanı açısından zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Çanakkale 2. İdare Mahkemesi'nin Kirazlı maden sahasına ilişkin yürütmeyi durdurma kararı Bakanlığınıza ve Çanakkale Valiliğine hangi tarihte tebliğ edilmiştir? Kararın uygulanması amacıyla bugüne kadar hangi idari işlemler tesis edilmiştir?

2. Karar sonrasında sahada denetim yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi tarihlerde, kaç kez ve hangi birimlerce yapılmıştır? Bu denetimlere ilişkin tutanaklar kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

3. Yürütmeyi durdurma kararının ardından şirketin sahadaki faaliyetlerine tümüyle son verdiği ve iş makineleri dâhil olmak üzere alandan çıktığı tespit edilmiş midir? Faaliyetlerin sürdüğünün tespiti hâlinde hangi yaptırımlar uygulanacaktır?

4. Karar tarihinden bu yana sahada faaliyet sürdürüldüğüne dair Bakanlığınıza veya İl Müdürlüğüne herhangi bir ihbar, şikâyet ya da başvuru ulaşmış mıdır? Ulaştıysa bunlara ne yönde işlem yapılmıştır?

5. Mahkemenin "açıkça hukuka aykırı" olarak nitelendirdiği faaliyetler, kararın verildiği tarihten önce Bakanlığınız veya Valilik tarafından hangi tarihlerde denetlenmiştir? Bu denetimler sonucunda şirket hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında kaç kez idari yaptırım uygulanmış, toplam ne tutarda idari para cezası kesilmiş ve bu cezaların ne kadarı tahsil edilmiştir?

6. ÇED taahhütlerine aykırılık iddiaları somut olarak hangi başlıkları kapsamaktadır? Şirketin ÇED raporunda taahhüt ettiği yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin bugüne kadar hazırlanmış izleme ve kontrol raporları var mıdır; varsa kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

7. Saha ve çevresindeki yer altı ve yüzey suyu kaynaklarında, toprakta ve havada yapılan ölçüm sonuçları nelerdir? Bu veriler düzenli olarak açıklanmakta mıdır?

8. Sahada bugüne kadar kaç ağaç kesilmiş, ne büyüklükte orman alanı madencilik faaliyetine tahsis edilmiştir? Bu alanların rehabilitasyonu ve eski hâline getirilmesine ilişkin yükümlülük kime aittir, bunun için alınmış teminat tutarı nedir ve rehabilitasyon iş programı hangi aşamada?

9. Şirketin sahaya ilişkin izin, ruhsat ve ÇED olumlu kararının iptali ya da askıya alınması Bakanlığınızın gündeminde midir? Değilse, mahkemenin telafisi güç veya imkânsız zarar tespitine rağmen bu yönde işlem yapılmamasının gerekçesi nedir?